

BES^eDA

E L E K T R O N S K A   K N J I G A

Feri Lainšček

Regratova roža

O M N I B U S

BESEDA

Feri Lainšček

REGRATOVA ROŽA

To izdajo pripravil

Franko Luin

franko@omnibus.se

ISBN 91-7301-291-2

---

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

Prvi pomladni dan je bil lep kot dojenčkov obraz in nebo je bilo čisto kot voda v gorskem studencu. Resje v poljani je čez noč ozelenelo in nad mladimi travami so poleteli prvi metulji. Vsa narava se je nezadržno prebujala in še celo na zapuščenem in pustem nasipu se je nekaj zganilo. Bili so to lističi drobne regratove rože, ki je pokukala iz zemlje.

»Oj!« je vzkliknila. »Kako vznemirljivo je bilo to!« se je čudila svojemu doživetju. »Vse moči sem napela in rila, rila. In nisem, nisem popustila, dokler me topla zemlja, v kateri sem se grela, ni spustila iz objema... Samo, zdaj!?« je nato za hip premolknila. »Nisem še razprla cveta. Nisem se še v svet ozrla,« se je zaskrbela. »Ker malo sem še rada taka: vsa nestrpna in pa radovedna, radovedna,« si je srčno rekla. »Malo pa me je tudi strah,« je še zmeraj zatiskala latice in čakala. »Ker samo enkrat se v življenju to tako zgodi, da prvič odpreš oči...«

Sonce se je bilo medtem že dvignilo nad obzorje in njegovi božajoči žarki so se končno razlili tudi po nasipu. Zeleni regratovi listi so vztrepotali v toplem lagodju in nežni rumeni cvet se je razprl kar sam od sebe.

»Sonce!« je dahnila regratova roža. »Tako bleščeče in tako ogromno sonce!« se ni in ni mogla načuditi. »Tako v oči mi greš, a to mi dobro dene,« se je še ozrla kvišku. »Tako vse skozme gledaš, a tudi to mi dobro dene,« mu je nastavljala svoj razcveteli obraz. »Joj, kako sem te vesela!« je vriskala. »Pa kako sem zdaj še bolj vesela sebe!« se je pozibavala v vetru. »Ampak, povej mi, sonce, ali sem tudi zares lepa?«

»Lepa si, regratova roža,« ji je odvrnilo sonce. »Si tako majhno, krhko sončece, ki sveti tam na Zemlji. Kdorkoli te bo kdaj pogledal, mu bo lepo v očeh in toplo pri srcu.«

»O, hvala ti, ljubo sonce!« je vztrepotala. »Zdaj si res samo še to želim, da zmeraj s kakim svojim toplim žarkom gledaš name,« je poprosila.

»Dovolj mogočno sem in vztrajno, da k vsemu zmorem s svojim sojem,« je odvrnilo sonce. »Vsaj kdaj po-

gledam vse, kar rase v zemlji, po njej leze, skače, nad njo leta, plava v vodi. A toliko je še tega na svetu, kar ni v moji moči,« je nato dodalo. »Včasih me skrijejo oblaki. Včasih je kaj drugega na poti, da namesto mojih žarkov pada senca. Res je tudi, da me ni ponoči,« jo je poučilo. »A zmeraj takrat, ko me ni, naj ti sveti sonce, ki ga nosiš v sebi.«

»Temu se bom pač težko privadila,« je zaskrbelo regratovo rožo.

»Navadila se boš, da ne mirujem,« je dejalo sonce. »Razumela boš, da zmeraj grem, a to le zato, da lahko potem spet pridem,« jo je potolažilo. »Tisoč in tisoč takih drobnih cvetk, kot si ti, moram še pozdraviti na svoji poti. Tisoč in tisoč src ogreti,« ji je pojasnilo. »Ti pa se moraš z enakim žarom, kot si zrla vame, ozreti naokoli. Saj, tu je zdaj tvoje vse in le tu boš morala živeti!«

Regratova roža je sklonila glavo in se ozrla naokoli. A koder je le segel njen pogled, je bilo tod videti le grušč in kamen. »Ojoj, saj to je strašno!?» se je zgrozila. »Da ni res nikjer ničesar živega?« se je čudila. »Ali je lahko to sploh res in ali je mogoče?« je bila vse bolj obupana. »Ej! Eeeeej!« se je zaman ozirala. »Ali je vsaj kje kdo? Ali me lahko kdo sliši?« je na ves glas klicala in klicala.

A odgovarjal ji je le odmev.

Naposled se je že povsem upehala in sklonila glavo h kamnu. »Vsaj ti, lepi sivi kamen, mi kaj reci,« mu je otožna šepetala. »Ne bova vendar tu, ves čas tesno drug ob drugem, ne da bi si sploh kaj rekla?« ga je rotila. »Kaj res ne čutiš, kako zelo sem sama?« ji ni šlo v glavo. »Kako sem čisto, čisto sama...«

A kamen je molčal kot kamen. In vse naokoli so molčali kamni.

Pod večer je čeznjo padla senca, nato so še nebo prekrili zarjasti oblaki. Na listih se ji je nabrala rosa in jo zmrazila, da je še bolj sklonila glavo in povsem zlezla vase. Toplo ji je bilo le še v zemlji, kjer so rasle njene korenine. A tudi to ji zdaj ni bilo v tolažbo, saj, namesto korenin bi raje imela krila.

»Dober večer, regratova roža!« jo je tedaj nekdo pozdravil z blagim glasom.

Zdramila se je in se ozrla kvišku.

Visoko med scefranimi oblaki je plula in se ji smehljala polna luna. »Gledam te že ves večer, poslušam tvojo nejevoljo in se čudim,« ji je rekla. »Najlepša zvezdica si, ki je to noč zasijala tam doli na Zemlji. Vse daljne nebeške zvezde so se nocoj zazrle vate in občudujejo tvoje rumeno cvetenje. Tudi sama sem, vidiš, zastala, kajti vse bolj poredko je tam doli videti kaj tako lepega,« se je sklonila še nižje. »Ti, regratova cvetka, pa se otepaš svojih korenin in si želiš krila.«

»Če pa sem tako zelo sama,« je vzdihnila regratova roža. »Le kamni so tu ob meni, ki noč in dan spijo,« je potožila. »Le slabotna, iztrošena, mrtva zemlja je tod

naokoli, iz katere to pomlad zagotovo ne bo prav nič zraslo.«

»To vsekakor vidim,« je prikimala luna. »A si takole mislim: to še ni najhuje, kar bi se ti lahko zgodilo. Lahko bi zrasla kje, kjer bi te že pomendrali. Te pokosili. Ali kjer bi te žrli vsi tisti strupi, ki jih je na Zemlji veliko,« jo je poučila. »Tako pa še dihaš!« ji je pomežiknila. »Tako boš pa še živela!« je povzdignila glas. »Tako imaš tisto največ, kar zmoremo imeti — imaš upanje!«

»Upanje!?!« je ponovila.

»Upanje,« je pritrdila luna. »In o tem mi moraš verjeti, kajti jaz in moje zvezdice se na to zagotovo spoznamo,« se je ozrla naokoli in zvezdice so ji mežikajoč pritrdile. »Vsako noč se tisočkrat tisoč takih osamljenih očk, kot so tvoje, zazre sem v to naše globoko nebo in v teh prostranstvih, v katerih se rojevamo in umiramo, išče odgovore na kak svoj zakaj. Na tisoč in tisoč vprašanj nikoli ne odgovorimo, ker odgovorov tudi me ne vemo. A če le moremo, če je to le mogoče, v vsaki izmed teh očk vsaj upanje prižgemo,« se ji je vsa sijoča zazrla naravnost v oči. »Že naslednjo noč, to mi moraš verjeti, se vsaj tisoč takih upanj potem uresniči. Zatorej upaj, upaj, moja drobna zemeljska zvezda, in vedi, da ti držimo pesti,« ji je spet pomežiknila in se napotila naprej.«

»Nikar, prosim, še ne odhajaj!« je vzkliknila regratova roža. »Še toliko tega bi te rada vprašala.«

»Navadila se boš, da ne mirujem,« je odvrnila luna.
»Da zmeraj grem, a to le zato, da potem lahko zopet pridem,« ji je pojasnila. »In da te potem, nekoč, morda že prav kmalu, najdem s tvojo resnično srečo.«

Regratova roža se je zazrla v globoko nebo in je vse do jutra zasanjana premišljevala o luninih besedah. Tolažeče misli so ji dobro dele in komaj je že čakala, da se bo napravil dan in jo bodo sončni žarki znova pogreli. Tedaj je zaslišala korake, ki so se ji počasi bližali. Silno se je vznemirila in stegnila vrat, da jo je kar bolelo. Na vrhu nasipa se je prestopal fant, ki je bil očitno nadvse slabe volje. Roke je tiščal globoko v žepe, glavo pa je sklanjal med ramena, tako da mu ni mogla videti obraza.

»Ej! Eeeeeeej!« je vzkliknila. »Ozri se vendar!« se je zadrla. »Pridi no že bliže!«

»Fej, pa tako jutro!« je dejal prišli, ki je sploh ni opazil. »Le kdo bi si bil mislil, da bom kdaj dočakal tako jutro?« je zavzdihnil.

»Le kako si lahko tako naglušen, da me sploh ne slišiš?« je bila nejevoljna regratova roža. »Le kako si lahko tako pogreznjen vase?«

»Pravzaprav pa: moral bi si bil misliti, saj sem vendar čisto navadna pokveka,« si je pravil fant v brado. »Po vsem na dlani je, da si kaj drugega tudi ne zaslužim,« je

ves poklapan sedel na tla. »Zato bom kar ostal tu,« je sklenil. »Naj me slana pomori. Naj me dež razmoči. Naj me grom pokonča. Prav mi je in prav mi bodi...«

»Čuden tip, res,« je zmajala regratova roža. »Nekaj strašnega se mu je moralo nocoj zgoditi?«

Naj kar grem, je rekla,« je med dlani zamrmral fant. »Po vseh teh letih, ko sva si bila tako, tako rada, naj zdaj kar grem in naj sploh več ne pridem,« je zajokal. »Pa saj tudi ne bom več šel k njej,« se je osmrkal in si obrisal solze. »Ne, ne bom! Kar tu bom bil! Z največjim kamnom se bom bil po glavi...«

»Nikar, ne, prosim!« se je prestrašila regratova roža.

»Kaj?« se je zdrznil fant. »Ali je kdo kaj rekel?«

»Jaz, jaz sem rekla,« je vztrepetala.

»Eh, prislruhe imam,« je odmahnil. »Le komu je sploh še zame?«

»Ampak, če sem pa res rekla,« je vzkliknila. »Jaz, regratova roža...«

»Roža?« se je zdrznil in dvignil pogled. »Glej, pa res,« se je začudil. »Kar tu je zrasla? Tu iz tega kamna, kjer že leta nič ne zrasede,« je vstal in stopil bliže. »Hm, ja?« si jo je ogledoval in si gladil brado. »Ali to kaj pomeni?« se je vprašal. »Ali to morda lahko kaj pomeni?«

»Pomeni! Seveda pomeni!« je vzkliknila vsa iz sebe. »Doslej sem bila vseskozi sama, zdaj pa le nisem več tako sama,« mu je skušala dopovedati. »Ne rečem sicer,

da si ravno vesela družba, samo, kdor je bil kdaj sam, ta pač ve tudi to ceniti...«

»Čakaj, čakaj?« se je fant že spet zatopil v svoje misli in je sploh ni poslušal. »Če je to res kako dobro znamenje?« se je vprašal. »Če bi rožo, recimo, utrgal in bi...?« je za hip pomislil. »Eh,« je nato odmahnil. »Regratovo rožo, da bi utrgal?« se je grenko nasmehnil. »Kdo pa je še kdaj komu nosil regratove rože?«

»O, pa je!« je povzdignila glas. »Zagotovo je!«

»Prosim, lepo — regrat!« se je namrdnil. »Saj ga še v solati ne mara. Razen tega pa je med nama tako in tako konec,« se je zasukal na peti in je nameraval oditi.

Počakaj vendar!« je vztrepetala. »Ti pač ne veš, da mogoče sploh nisem navadna regratova roža,« je zaklicala za njim. »Ker sonce mi je reklo: ‚Kdor te bo kdaj gledal, mu bo lepo v očeh in toplo pri srcu‘.

»To, da ti je reklo?«

»In luna mi je rekla, da imam tisto največ, kar moremo imeti — da imam upanje.«

»Upanje?«

»Upanje, ja,« je dvignila glavo. »In zdaj, ko si prišel, vem, kako prav je bilo, da sem ga vseskozi imela,« se mu je nasmehnila. »Malo ti ga dam, če hočeš,« mu je pomežiknila. »Pravzaprav pa ti ga dam, tudi če nočeš. Samo, zdaj se že enkrat skloni in me končno utrgaj!«

Fant je počepnil ob njej, a ni stegnil roke. »Nikoli še nisem utrgal rože,« je šepnil. »Bojim se, da bi te preveč bolelo,« se je kar stresel in se odmaknil.

»Prava reč,« je skomignila. »Pomisli vendar, kako bo tvoja ljuba vesela, ko me prineseš. Dala me bo v vazo in kmalu se mi bodo zacelile rane,« mu je skušala dopovedati. »Pa tudi če ne,« mu je še prigovarjala. »Zagotovo grem raje s tabo, kot pa da bi morala odcveteti tu med temi mutastimi kamni.«

»Prav,« se je le spet sklonil. »Samo, če boš zamižala.«

Regratova roža je zamižala in ni niti čutila, ko jo je prijel s palcem in kazalcem ter jo previdno dvignil. Naslonila je glavo v njegovo toplo dlan in je bila tisti hip najsrečnejša roža na svetu.

Nesrečni fant se je z naglimi koraki napotil po nasispu in je zastal šele pred vrati velike hiše v predmestju. Prestopal se je tam, se obotavljal in vzdihoval, nato pa je končno le pritisnil na stikalo za zvonec. »No, pa sem pozvonil,« si je rekel. »Zdaj pač bo, kar bo,« je otrešel z rameni. »Bom vsaj vedel, da sem še enkrat poskusil...«

Za vrati so se čez čas zaslišali koraki, nato je nekdo z žalostnim glasom vprašal: »Kdo je, prosim?«

»Jaz, jaz,« je zajecjhal fant. »Jaz sem...«

Vrata so se odtrznila in na prag je stopilo dekle njegovih let. Njen lepi obraz se je ves zožil v začudenju in njegove velike temne oči so si ga vprašujoče ogledovale.

»Veš, Julija, samo mimo sem šel, pa sem pomislil...« je pomencal in se ugriznil v ustnico. »Pravzaprav pa ti spet lažem,« je nato odmahnil. »Vso noč sem že blodil naokoli in se zatekal v samoto, potem pa sem srečal tole rožo...«

»Rožo, da bi srečal?« je našobila ustnice in dvignila obrvi.

»Dobro, nisem je srečal, ker roža se pač ne sreča,« se je samo še bolj zmedel. »A saj vidiš, da sem ves iz sebe in da se mi od silne žalosti verjetno že tudi blede...«

»Od žalosti?« je pristopilo dekle. »Pa ne, da ti je žal, Romeo?«

»Zelo, zelo mi je žal, Julija,« je izrekel s tresočim glasom.

»O, ti moj Romeo,« ga je objela. »Ti moj ljubi Romeo,« ga je poljubila. »Saj sem tudi sama že naslednji hip obžalovala, da sem bila taka s tabo.«

»Paziva na rožo,« se je nežno odmaknil.

»Seveda, takoj jo bom dala v vazo,« je segla po njej in jo poduhala. »In da veš: prav vsem jo bom pokazala,« se je razigrana zavrtela na peti. »Saj to si res lahko samo ti izmisliš, ljubi, da mi prineseš regratovo rožo.«

Julija je regratovo rožo vtaknila v stekleno vazo in jo položila na okensko polico. Nato pa je ni v resnici prav nikomur pokazala. Ali je pozabila nanjo ali pa se ji pač ni zdelo več vredno? A regratova roža ji tega niti ni tako zelo zamerila.

»Prav lepo mi je tu,« si je pravila in se tolažila. »Voda v vazi je res že malce postana, a kaj ko nimata časa. Preveč se imata rada. Jaz pa navsezadnje vem biti sama. Čeprav je tudi res, da sem vseeno rajši sama podnevi. Ker potem le kdo pride mimo. Pa četudi me sploh ne pogleda,« si je zgovarjala in sanjarila. Saj skozi orošeno šipo je bilo le videti kos večernega neba, na katerem so utripale prve zvezde.

Dober večer, regratova roža!« jo je tedaj nekdo pozdravil z blagim glasom.

»O, dober večer, luna!« se je razveselila in se nagnila k šipi, da bi jo bolje videla.

»Vem, da ni lepo kukati skozi okno, a nisem se mogla upreti skušnjavi, da te ne bi pozdravila, zdaj, ko se ti je, kot vidim, spolnilo vse, kar si si želela,« ji je pomežiknila luna. »In kaj mi boš torej zdaj rekla, moja ljuba regratova cvetka, ko veš, da je res, kar sem ti pravila?«

»Kaj naj ti rečem?« je skomignila. »Toliko lepega sem medtem doživela, da sem zdaj že kar stara. In stara kot stara,« je zmignila. »Če bi že tudi kaj zinila, bi pač nergala. Nehote bi morda potožila, da je voda v vazi malce topla, pa da je tudi že kar postna. A kaj bi ti o tem sitnarila, saj se res ne spodobi...«

»O, le brez skrbi!« se ji je nasmehnila luna. »Saj nisem nocoj zaman polna luna!« ji je pomežiknila. »Ju bom že malce potrkala tam skozi okno! Ju bom že opomnila, da bi ti morala biti vsaj malce bolj hvaležna.«

»No, ja, če se ti to res ljubi,« je sramežljivo skomignila regratova roža. »Če pa ne, pa bo tudi prav. A za lepe besede ti vseeno hvala.«

Regratova roža seveda ni mogla vedeti, ali je luna mladima res pokukala v sobo in ju opomnila. Je pa iz dneva v dan bolj čutila, da ni niti malo zaleglo. Ves ta čas ji ni namreč nihče zamenjal vode v vazi in ji tudi ni več namenil pogleda.

»Aj, aj!« je vzdihovala. »Zdaj sem pa res že malce jezna!« je nergala. »Ker ta voda — saj to ni več voda! To je mlaka! Grenka, topla, smrdljiva mlaka! Ves moj nekdanji sij mi je že vzela. Ves moj okus je spremenila. Ves moj vonj zasmradila. Onadva pa nič,« je bila ogorčena. »Ko bi me vsaj postavila bliže k šipi,« si je želela. »Da bi bila na stare dni vsaj bliže soncu, ki mi tako dobro dene. Soncu, s katerim se je vse začelo in je bilo tako čudovito. Soncu, ki me je tako očaralo, ko sem bila še mlada...«

Ali me je kdo klical?« je sonce ravno tedaj pokukalo izza zastora.

»De, de,« se je zdrznila regratova roža. »Res sem rekla sonce, ampak nisem tega rekla, ker bi te klicala,« se je zlagala. »De, de,« je pomencala. »Kar tako sem rekla, saj veš, da nisem tečna in ne bi bila rada sitna...«

»No, no, bo pač že prav, da si me pozvala,« se je nasmejnilo sonce. »Ker vidim, da se ti že precej siva frizura dela. In le jaz ti lahko pomagam, da bo tvoja košata griva kmalu še bolj siva.«

»De, de, kaj misliš, da sem še na hece?« se je zasmejala regratova roža. »Taka stara gospa sem, ti pa: frizura! Ti pa: griva!« se je zahahljala. »Le kam naj si to taka stara roža dane? Ampak, do smeha si me pa le spet spravilo, ti moje ljubo sonce! Glej, glej, saj se še kar hahljam, kot bi me žgečkal!?«

Sonce je za hip prav ganjeno pomolčalo, nato pa je reklo: »Dovolj močno sem in vztrajno, da k vsemu zmorem s svojim žarkom. Vsaj kdaj pogrejem vse, kar v zemlji rase, po njej hodi, leze, skače, nad njo leta, po

vodi plava. Le kako si torej ne bi vzelo časa zate, moja ljuba regratova lučka?«

»De, de?« se je čudila. »Si mar reklo: regratova lučka?«

Tedaj je stopila v sobo Julija in začudena obstala pri oknu. »Glej, glej, Romeo!« je zaklicala. »Najina regratova roža se je spremenila v regratovo lučko.«

»Glej, pa res!« je ostrmel Romeo, ki je prihitel za njo. »Iz tiste male cvetke je nastala taka velika, čudovita lučka!« si jo je ogledoval kot začaran. »Si moreš sploh misliti? In to kar tu sredi najine sobe? Se ti ne zdi, da lahko to kaj pomeni?«

»Eh, ljubi,« ga je Julija pobožala po licu in ga poljubila. »Meni se zdi povsem naravno, da regratova roža iz cveta zraste v regratovo lučko. V njej pač dozorevajo semena, ki jih veter potem spet natrosi v zemljo. Iz jih vzklijejo novi cvetovi in tako se njihovo življenje kar naprej ponavlja.«

»Če je tako?« se je Romeo ugriznil v ustnico. »Če je temu res tako, potem pač že vem, kaj morava zdaj napraviti.«

Romeo je vzel regratovo lučko iz vaze in z Julijo sta jo odnesla na poljano, na kateri je zelenela najlepša trava. Dvignil jo je visoko v zrak in dejal: »Pihni v najino regratovo lučko, Julija!«

»Pihni tudi ti Romeo!« je vzkliknila Julija. »Visoko, visoko jo odpihniva, naj veter raznese njena semena daleč naokoli!«

Nato sta staknila glavi in pihala v regratovo lučko, dokler niso vsa njena krhka padalca poletela v nebo in zasejala v zemljo tisoč novih regratovih cvetov.

www.omnibus.se/beseda

ISBN 91-7301-291-2